

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET ZA SPECIJALNU
EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF SPECIAL EDUCATION
AND REHABILITATION

11.

MEĐUNARODNI
NAUČNI SKUP
„SPECIJALNA
EDUKACIJA I
REHABILITACIJA
DANAS”

11th

INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE
“SPECIAL
EDUCATION AND
REHABILITATION
TODAY”

ZBORNİK REZIMEA

BOOK OF ABSTRACTS

Beograd, Srbija
29-30. oktobar 2021.

Belgrade, Serbia
October, 29-30th, 2021

UNIVERZITET U BEOGRADU – FAKULTET ZA
SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE – FACULTY OF
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION

11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29–30. oktobar 2021. godine

Zbornik rezimea

11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29–30th, 2021

Book of Abstracts

**11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29-30. oktobar 2021. godine
Zbornik rezimea**

**11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29-30th, 2021
Book of Abstracts**

IZDAVAČ / PUBLISHER

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation

ZA IZDAVAČA / FOR PUBLISHER

Prof. dr Gordana Odović, v.d. dekana

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK / EDITOR-IN-CHIEF

Prof. dr Branka Jablan

UREDNICI / EDITORS

Prof. dr Irena Stojković
Doc. dr Bojan Dučić
Doc. dr Ksenija Stanimirov

RECENZENTI / REVIEWERS

Prof. dr Sonja Alimović
Sveučilište u Zagrebu – Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Hrvatska
Doc. dr Ingrid Žolgar Jerković
Univerzitet u Ljubljani – Pedagoški fakultet Ljubljana, Slovenija
Prof. dr Vesna Vučinić, prof. dr Goran Jovanić, doc. dr Aleksandra Pavlović
Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

LEKTURA I KOREKTURA / PROOFREADING AND CORRECTION

Maja Ivančević Otanjac, predavač

DIZAJN I OBRADA / DESIGN AND PROCESSING

Biljana Krsić
Mr Boris Petrović
Zoran Jovanković

Zbornik rezimea biće publikovan u elektronskom obliku

Book of abstracts will be published in electronic format

Tiraž / Circulation: 200

ISBN 978-86-6203-149-5

EKSPRESIVNI GOVOR KOD DECE MLAĐEG ŠKOLSKOG UZRASTA*

Milica Gligorović, Nataša Buha**, Vesna Vučinić

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Srbija

Uvod: Razvoj govorno-jezičkih sposobnosti je jedan od krucijalnih činilaca akademskog postignuća i socijalizacije.

Cilj: Istraživanje je sprovedeno s ciljem da se utvrdi dinamika razvoja ekspresivnog govora kod dece tipičnog razvoja od šest do devet godina.

Metod: U istraživanju je učestvovalo 111 dece tipičnog razvoja, učenika beogradskih osnovnih škola, oba pola (49,5% devojčica), uzrasta 6-9,11 godina (starost u mesecima: $AS=95,09$; $SD=16,82$). Ispitanici su prema uzrastu podeljeni u četiri grupe. Uzorak je ujednačen prema uzrastu i polu ispitanika ($p=0,785$). Za procenu ekspresivnog govora primenjen je *Protokol za procenu ekspresivnog govora*, koji sadrži zadatke za procenu imenovanja, automatskog i neautomatskog govora, dijaloškog i produktivnog govora. Rezultati Protokola analizirani su pojedinačno i u formi opšteg skora ekspresivnog govora. U statističkoj obradi podataka korišćene su deskriptivne statističke mere, Pirsonov koeficijent korelacije, χ^2 test, multivarijatna analiza varijanse (MANOVA) i post hoc test.

Rezultati: Primenom analize varijanse utvrđeno je da je uzrast značajan činilac postignuća na zadacima imenovanja ($p\leq 0,000$), neautomatskog govora ($p\leq 0,000$) i produktivnog govora ($p\leq 0,000$), dok u domenima automatskog ($p=0,207$) i dijaloškog govora ($p=0,609$) odnos nije značajan, iako se uočavaju izvesne razlike aritmetičkih sredina u korist dece starijeg uzrasta. Utvrđen je statistički značajan odnos uzrasta i opšteg skora ekspresivnog govora ($p\leq 0,000$), a uzrastom se može objasniti 47,3% varijabilnosti rezultata ($\eta^2_{part}=0,473$). Primenom post hoc analize ustanovljeno je da se statistički značajne razlike ($p=0,007-0,000$) javljaju između svih uzrasnih grupa sem osmogodišnjaka i devetogodišnjaka ($p=0,993$), što bi se moglo objasniti karakteristikama primenjenog instrumenta, ali i specifičnostima dinamike razvoja sposobnosti u tom uzrasnom periodu. Analizom percentilnih rangova nije utvrđeno odstupanje koje bi ukazalo na postojanje specifičnih jezičkih poremećaja ili intelektualne ometenosti kod ispitanika koji su učestvovali u istraživanju.

Zaključak: Sumirajući rezultate možemo da zaključimo da je razvoj ekspresivnog govora kod većine dece koja su učestvovala u istraživanju u skladu sa razvojnim miljokazima.

Ključne reči: *ekspresivni govor, mlađi školski uzrast, Protokol za procenu ekspresivnog govora*

* Rad je nastao kao rezultat istraživanja na projektu „Kreiranje protokola za procenu edukativnih potencijala dece sa smetnjama u razvoju kao kriterijuma za izradu individualnih obrazovnih programa“ (br. 179025) koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije

** natasabuha@fasper.bg.ac.rs

EXPRESSIVE SPEECH IN YOUNGER SCHOOL-AGED CHILDREN*

Milica Gligorović, Nataša Buha, Vesna Vučinić

University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation, Serbia

Introduction: The development of speech and language skills is one of the crucial factors of academic achievement and socialization.

Aim: The research was conducted with the aim to determine the dynamics of expressive speech development in typically developed children from six to nine years of age.

Method: The sample consisted of 111 children with typical development, of both genders (49.5% of girls), aged between 6 and 9.11 years (age in months: $M=95.09$; $SD=16.82$). Participants were distributed into four age groups. The number of girls and boys was relatively equally distributed in all age groups ($p=.785$). Expressive speech was assessed by the Protocol for the Assessment of Expressive Speech that contains tasks for assessing naming ability, automatic and non-automatic speech, dialogue speech and productive form of speech. The results of the Protocol were analyzed by sub-domains and in the form of a general score of expressive speech. In statistical data processing we employed descriptive statistical measures, Pearson's correlation coefficient, χ^2 test, multivariate analysis of variance (MANOVA) and post hoc test.

Results: Using the analysis of variance, it was found that age was a significant factor in achievement on the tasks of naming ($p\leq.000$), non-automatic speech ($p\leq.000$) and productive speech ($p\leq.000$), while in the domains of automatic ($p=.207$) and dialogic speech ($p=.609$) the relationship was not significant, although some differences in arithmetic means were observed in favor of older children. A statistically significant relationship between age and the general score of expressive speech ($p\leq.000$) was found, and 47.3% of the variability of the results can be explained by age ($\eta^2_{part}=.473$). Using post hoc analysis, it was found that statistically significant differences ($p=.007-.000$) occur between all age groups except eight-year-olds and nine-year-olds ($p=.993$), which could be explained by the characteristics of the applied instrument, but also by the specifics of developmental dynamics at that age period. The analysis of percentile ranks did not reveal any deviation that would indicate the existence of specific language disorders or intellectual disability.

* This paper is a result of the project “Designing a protocol for assessing the educational potential of children with developmental disabilities as a criteria for developing Individualized Education Programs” (No. 179025) financed by Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia.

Conclusion: Summarizing the results, we can conclude that the development of expressive speech is in line with developmental milestones in most children who participated in the research.

Keywords: *expressive speech, younger school-age, Protocol for the Assessment of Expressive Speech*